

L'escola inclusiva i la diversitat

L'organització al servei del projecte

«Les comunitats d'aprenentatge plantegen una via de transformació social cap a una escola millor, no per imposar-la autoritàriament, sinó per tenir aquest punt d'utopia que els principals autors de ciències socials i educatives consideren essencial en tota pedagogia progressista. Hi ha homes i dones, comunitats il·lusionades o disposades a il·lusionar-se amb un projecte que transforma situacions d'exclusió social, unint les forces en un ambient de diàleg i de col·laboració per poder arribar a tenir l'escola i l'educació que se somia».
(Puigdemívol, 2002)

La afirmación de que «las cosas son así porque no pueden ser de otra manera» es odiosamente fatalista y uno de los muchos medios con los que los dominantes intentan abortar la resistencia de los dominados. Freire (1997 a, p.111)

Que a la nostra escola, tothom hi cap, és clar. Qui en dubta? No calen paraules ni discursos. Però entrar en una escola sempre sorprèn. L'entrada diu molt del que hi passa a dins. Els ulls es posen en marxa quan t'acull una entrada lliure i sense barres. Dibuijos i treballs dels nens i nenes, fotografies de festes i activitats diverses marquen el ritme de l'escola. No hi ha papers a terra i, en un discret racó, una paperera selectiva. Veure com es treballa dins de l'aula i com se circula d'una banda a l'altra, el to de veu, les corredisses o les converses, també les cares d'uns i altres... diu molt d'una escola i del seu projecte. L'ambient parla per si sol i el fet de trobar-se una mirada clara i profunda que et saluda, sense conèixer-te, amb un «hola» rialler mentre, darrere les portes mig obertes de les classes, se sent la conversa constant dels nens i nenes. El fil conductor, una feina, a cadascú la seva. Quin problema hi ha? Els nens i nenes entren i surten de la classe; tothom sap què ha de fer. Uns van pati, d'altres a un taller o a la biblioteca i uns altres exerciten operacions. On rau el secret que permet conviure en aquest aparent desordre ordenat? Autonomia i responsabilitat, il·lusió i bon gust és el que es respira quan entres a l'escola. No calen paraules ni discursos per transmetre un projecte; sí que cal, però, dialogar i acordar –també discutir–, organitzar i donar forma a les idees. En definitiva només cal tenir clar un projecte i comptar que tots i cadascú tenim alguna cosa a ensenyar i també a aprendre.

- 2** Un grapat de bones combinacions. Silvia Vendrell **4** Triem la pròpia prohibició. Diccionari per entendre'ns millor
5 Moltes realitats i molt diferents. Escola Pia Granollers. Escola Pia Terrassa. Escola Pia Balmes. Escola Pia Caldes
9 Reggio Emilia i Pamplona. Responsables d'Educació Infantil **10** Actualitat **12** Diversitat, divers, diferent,... Zum-zum

Un grapat de bones combinacions

Parlem amb Sílvia Vendrell

Sílvia Vendrell neix a Moià i viu a Castellcir. És mestra. Fa substitucions a diferents escoles i més tard, inicia la seva tasca educativa a l'escola «Puig Agut» de Manlleu, fent l'educació física a totes les etapes educatives. El setembre del 1992, s'incorpora a l'escola «La Popa», situada a Castellcir, per desdoblar l'única classe que hi havia. Fa sis anys que n'és la directora. Des del curs 1987-1988, la Popa forma part de la ZER (zona d'escoles rurals) del Moianès. L'any 1992, les diferents escoles de la ZER revisen la seva tasca educativa. Aquest fet fa néixer les Comunitats d'Aprenentatge.

La vostra escola és una comunitat d'aprenentatge?

Sí, però deixa'm dir-te d'entrada que nosaltres hem copiat. De fet les Comunitats d'Aprenentatge (CA) són experiències d'innovació-formació que prenen com a referència el projecte de les Escoles Accelerades elaborat a la Universitat de Stanford el 1986 per Henry M Levin amb la intenció de donar resposta a un alumnat en situació de risc i sense massa possibilitats d'èxit en un model d'escola tradicional.

Què us motiva plantejar-vos ser comunitat d'aprenentatge?

De fet, mirant-ho fredament, ja ho fèiem una mica però no n'érem conscients. Per exemple: per anar d'excursió sempre necessitàvem algun pare que ens hi portés perquè, en ser tan pocs nens, no ens sortia a compte de llogar un autocar. Sempre estàvem trucant a la porta dels pares. Els pares ens havien d'ajudar perquè teníem necessitats com escola però l'ajut sempre era per qüestions pràctiques (excursions, preparar una festa o... diners per alguna cosa) i el que volíem era aconseguir més implicació de les famílies en l'aprenentatge dels nens. D'altra banda teníem pares molt predisposats i sempre a punt de col·laborar, però calia organitzar aquesta col·laboració perquè no es tracta d'obrir les portes de l'escola i que s'omplís de pares.

Quan hi comenceu a donar forma de manera més conscient?

Quan tenim la voluntat explícita de revisar, amb l'ajuda d'un assessor extern, el que fem i el com ho fem, és a dir les metodologies que estem utilitzant les quatre escoles de la ZER (l'Estany, Calders, Castellcir i Monistrol de Calders). A nosaltres ens interessava molt prendre bones decisions a l'aula i fer una aplicació coherent però teníem molts dubtes. En aquest sentit, tenir un assessor ens va anar molt bé.

Coneixíeu altres escoles que ja fossin Comunitats d'Aprenentatge?

No. De fet, és el nostre assessor qui ens explica el projecte i ens convida a organitzar-nos d'aquesta manera. Ens hi engresquem perquè trobem el projecte realment interessant i alguns mestres de l'escola visiten diferents comunitats d'aprenentatge que ja estan funcionant per exemple al País Basc i a Hospitalet, entre d'altres.

Per què és tan interessant?

T'ho diré en una sola frase: el poble és l'escola i l'escola és el poble.

Què vol dir això?

Simplement que l'escola no és l'única que ensenya i/o educa. Tot l'entorn que envolta l'escola és un entorn educador. Avui, educa el carrer, les botigues, els pares, les institucions i, evidentment,

els mestres. L'únic que cal fer és organitzar tot aquest ensenyar i aprendre per poder respondre les necessitats de cada nen i nena.

Això demana un canvi de mentalitat molt important a tothom. Sobretot als mestres.

Sí, però el secret de l'èxit és començar molt a poc a poc. Una cosa és llegir el projecte a sobre el paper i l'altra, fer-ho en la pròpia realitat. Nosaltres hem marcat el nostre ritme per no empatxar ningú. Hem anat molt a poc a poc. Primer vam començar fent un taller, un pare ens venia a explicar un conte... De mica en mica, hem anat introduint noves experiències però molt acotades, molt pensades i molt avaluades i, quan ho hem tingut clar que anava bé, n'hem proposat de noves.

Com ho viuen els mestres?

Al començament no tots els mestres ho veuen clar. Però és important, quan algú s'atreveix a fer un pas, que expliqui com li ha anat i es valorin els avantatges i el potencial educatiu de l'experiència; fer això relativitza el que no ha funcionat. Cal dir que hi ha mestres més llançats que d'altres però és important de no forçar; també és veritat que al final, has de donar l'empenta a aquell que mai no s'hi posaria.

Com us organitzeu?

El primer que fem és que cadascú (pares, nens, mestres i Ajuntament) somii l'escola que vol. És el que s'anomena la *Fase del Somni*. Els mestres somien l'escola que volen: la relació amb els pares, amb l'entorn, amb els nens, amb els companys...); els nens també somien la seva escola i els pares somien l'escola ideal. L'Ajuntament també somia com vol l'escola del seu poble i quina relació hi vol tenir.

Sembla un conte.

Recollim tots els somnis i fem una sessió d'avaluació amb tots els implicats i agrupem tot allò que és viable, possible i/o organitzable i descartem el que és impos-

sible. Per exemple no és possible tenir una escola més gran, o tenir una piscina a l'escola, però sí que es pot organitzar d'anar un dia a la piscina o d'anar a algun altre local a fer una determinada activitat.

I els pares?

Obrim com una mena de borsa de treball. Cadascú fa la seva oferta, és a dir: què sap fer, que coneix, què li agrada i la seva disponibilitat. Hi ha pares que vénen a explicar contes, a reforçar la lectura o a fer conversa en castellà, per exemple. Tenim un pare a qui li agrada molt anar amb bicicleta i ens fa un taller d'arreglar bicicletes i organitza excursions. El que és important és acceptar que tothom és capaç de fer i d'ensenyar alguna cosa.

I l'Ajuntament?

Gràcies a aquesta acció, hem aconseguit que Ajuntaments s'impliquessin en donar més servei a les escoles i hem aconseguit tenir telèfon, una fotocopiadora i la neteja de l'escola organitzada.

Algun inconvenient?

Evidentment! Tu com a mestre has de fer un important esforç d'adaptació. És una moguda important però és molt enriquidor. Hi ha molts avantatges que fan vèncer els inconvenients. El més important és que aconsegueixes que els pares s'impliquin amb l'escola i nosaltres podem atendre amb molta més cura la diversitat. A cadascú li podem donar el que necessita.

Com avalueu?

Fem controls dels diferents temes que treballem. Els nens han d'estudiar i aprenen de veritat. Els nostres alumnes han tret de les notes més altes en les proves sobre competències bàsiques i s'adapten perfectament a l'institut quan acaben la primària. Estem vivint una experiència educativa que és el resultat del treball de molta gent i de la bona coordinació de la ZER. En definitiva, el que fem és fruit d'un grapat de bones combinacions.

Triem la pròpia prohibició

Per ser una mica crítics amb les nostres actituds

Diccionari per entendre'ns millor

Abreujaments, mots i tecnicismes

Sovint sentim l'ús de mots i termes abreujats que ens confonen. En les següents línies hem volgut recollir aquells que amb més freqüència escoltem a les escoles i que us aboquem en forma de petit diccionari:

ACI (adaptació curricular individual). Abreujament que s'usa per significar un canvi dels continguts a un alumne concret i de manera individual.

MCI (modificació curricular individual). S'usa per adaptar els objectius del currículum comú a un alumne concret i de manera individual.

UCA (unitat curricular adaptada). S'usa quan es fa adaptació dels continguts (selecció i organització diferent) a un grup d'alumnes i que pot comportar l'ús de metodologies específiques amb plantejaments globals i interdisciplinaris.

GRUP CLASSE. Agrupació heterogènia habitual i de convivència dels alumnes amb característiques diferents.

GRAN GRUP. Es diu de la unió de diversos grups de mateix nivell o de

nivells diferents en un de sol, habitualment per a pràctiques expositives que prioritzen la informació en una sola direcció.

DESDOBLAMENT. Divisió que es fa d'un grup classe seguin diferents criteris.

AF (agrupament flexible). Plantejament organitzatiu que agrupa els alumnes d'un mateix nivell o de nivells diferents de forma homogènia per nivells de competència, en funció de l'assoliment d'uns objectius d'aprenentatge. Pot suposar un reagrupament mantenint el nombre d'alumnes dels grups habituals o un canvi de ràtio, per disminució o per augment de l'habitual.

EQUIPS DE TREBALL. Divisió del grup classe en petits grups o heterogenis (com en el cas del treball cooperatiu) o homogenis (per nivells de competència, interessos...)

PETIT GRUP. S'usa quan es vol fer referència a l'atenció que es dedica a un nombre reduït d'alumnes.

Moltes realitats i molt diferents

Punts de vista, reflexions, i solucions diferents

LA DIVERSITAT DES DE L'ACCEPTACIÓ, PROS I CONTRES

Equip Psicopedagògic
Escola Pia Granollers

Heu pensat alguna vegada què us suggereix la paraula diversitat? Aquesta és una paraula realment rica en contingut, que implica molt més del que aparentment sembla. Si ens aturem uns moments... ens fa pensar en: cultures, acceptació, formació, coherència, empatia, professionalitat...

El repte de l'educació avui en dia hauria d'anar cap a una escola on les diferències entre els alumnes es considerin oportunitats d'aprenentatge (escola inclusiva). Per això es van buscant noves maneres d'actuar per tal d'atendre al màxim l'heterogeneïtat de l'alumnat, tenint en compte les seves característiques acadèmiques, personals i emocionals. Per assolir aquest objectiu cal treballar i donar suport al centre, als mestres, i als alumnes. L'acceptació des de tota la comunitat educativa es pot viure com un enriquiment o bé com un problema, depenent de l'experiència, de les actituds, dels prejudicis... D'altra banda cal tenir present que la societat és cada vegada més diversa; ens trobem davant una societat canviant i plural. Tenint present que escola i societat han de treballar plegades, que han de fixar reptes comuns, és necessari un esforç per part de tots els estaments i col·lectius per no generar controvèrsies. A la vegada, això suposa avaluar les necessitats, canviar metodologies, augmentar recursos tant humans com materials, esforços organitzatius, cercar noves estratègies... i, sobretot, apreciar i acceptar la diferència. Perquè amb l'acceptació creem:

- enriquiment mutu a nivell, cultural, social,
- satisfacció personal quan els esforços esdevenen petits resultats (adaptació social, llengua, col·laboració familiar...)
- conèixer punts de vista i maneres de fer diferents, per tant comprendre millor als altres
- sensibilitzar la societat
- desenvolupar actituds importants per viure en la realitat del dia a dia de la societat que ens envolta
- créixer en relacions interpersonals i moralitat
- ajudar a ser més flexible mentalment
- adquirir majors recursos i estratègies per saber resoldre conflictes o situacions provocades per la diversitat, d'opinions, maneres de ser, de fer o de pensar...

No es tracta de buscar pros i contres ni de resignar-nos amb l'excusa que «nosaltres volem però el sistema no ens deixa». Si creiem que tothom té uns mateixos drets i uns mateixos deures hem de vetllar i lluitar plegats perquè canviar el sistema només és possible quan les parts que el formen estan convençudes.

L'AULA 13 A L'EDUCACIÓ INFANTIL

Cristina Roca · *Escola Pia Terrassa*

Quan observem les realitats de les nostres aules ens adonem de seguida que tots som únics i diferents. Els nostres alumnes d'infantil presenten uns ritmes maduratius diferents que es veuen reflectits en la seva capacitat de moure's, en el grau d'autonomia, en les destreses i habilitats, en el ritme d'aprenentatge i en la manera d'aprendre. Per aquesta raó, no només el nostre equip sinó que la majoria de professionals d'infantil també

compartiran és que l'atenció a la diversitat no hauria de ser un plantejament teòric sinó una realitat. Per molta energia que hi dediquem a defensar un ensenyament-aprenentatge únic el fracàs serà evident. Així doncs, el nostre equip de mestres reflexionem i el punt de consens al qual arribem és que cal crear i organitzar-nos de maneres diferents per tal de poder arribar a cadascun dels nostres alumnes i, alhora, compensar les dificultats que el mateix sistema pot oferir. Una feina fàcil? No, però no més difícil que «entestar-nos a fer passar a tot l'alumnat pel mateix sedàs».

Els racons a educació infantil és la metodologia per excel·lència. Els racons ens permeten abordar tots aquells **objectius curriculars** que l'equip de mestres consi-

dera convenient. Ens permet treballar **adaptant-nos a les necessitats dels nostres nens i nenes**. Considerem que l'educació infantil ha de ser una etapa d'estimulació i molt sensorial i manipulativa, una etapa on és necessari que el mestre posi a disposar tots aquells recursos materials i humans que afavoreixin l'autoaprenentatge. Per tant, treballar a través de racons ens permet respectar el ritme d'aprenentatge i molts altres aspectes.

Per tots aquests beneficis vam apostar per l'aula 13. Per a nosaltres aquesta és una manera més d'oferir flexibilitat a l'organització i poder fer un millor treball. Així doncs, a la nostra escola que ja

compta amb 12 aules d'educació infantil, n'hi afegim una altra que anomenem «aula 13». Tot i que el nº 13 pot dur implícita una mala astrugància, per a nosaltres suposa un signe de bona salut mental per part de l'equip. No volem connotacions plenes de prejudicis, volem treballar per i amb els nostres alumnes i l'única cosa que realment ens amoïna és que evolucionin i avancin. Així que ni aula de suport (perquè gràcies a Déu no hem de suportar a ningú), ni reforç de (perquè no reforcem sinó que aprenem a aprendre...).

L'objectiu d'aquesta organització és poder disminuir la ràtio d'alumnes tenint en compte les nostres possibilitats, possibilitats que responen a qüestions econòmiques, d'espai, d'infraestructura... així doncs, cal ser realista i poder millorar dia a dia amb les possibilitats que tenim i no fer volar coloms amb allò que encara és un projecte.

Ara bé, a l'hora de repartir els alumnes què ens cal? Evidentment, tenir un criteri clar. És absolutament necessari i imprescindible tenir criteri i compartir-lo. El fet de tenir un criteri ens fa ser reflexius i ens obliga a activar uns mecanismes de control i de seguiment. Vetllem perquè el ritme d'aprenentatge de cada alumne sigui l'adequat, perquè sigui el seu propi ritme i en la mesura del possible poder defugir de falses expectatives o bé de nivells de frustració massa elevats. I quin és el tipus de criteri? Tenint en compte els beneficis que ens aporta una organització en racons ens cal vetllar d'una manera directa i explícita els alumnes que, per les seves característiques personals, presenten una immaduresa en el seu autocontrol, o bé requereixen d'una atenció més personalitzada o bé cal finançar procediments previs o... en definitiva oferir el recolzament necessari per garantir la seva evolució.

El nostre equip és conscient que aquesta no és ni l'única manera ni la millor, però sí que és cert que dia a dia hem de fer l'esforç per intentar optimitzar tots els recursos que tenim a l'abast per tal de poder garantir una educació el màxim de personalitzada.

SABEM FER COSES QUE NO SABEM QUE SABEM FER: ELABORACIÓ D'ACI'S I MCI'S

Gemma Baldrich i Assumpta Casacuberta · *Escola Pia Balmes*

De tant en tant, hauríem de dir-nos tot allò que fem de positiu i, després, fer un llistat de tots els petits detalls (pensaments, mirades, somriures, gestos imperceptibles...) que acompanyen l'activitat a fi de fer-la més motivadora i assolible per a cada un dels nostres alumnes. També podem recordar les decisions que hem pres abans, mentre i després d'una activitat. Així, potser ens adonaríem que, constantment, adaptem i modifiquem allò que està previst i/o programat, prescriptiu, ordinari o adequat, allò que... de fet, hi estem tan acostumats a fer-ho que no en som conscients i oblidem que adaptar i modificar és la feina que més sabem fer. És cert que, quan aquestes petites adaptacions i modificacions no donen el resultat esperat ens preocupem i pensem que cal pensar en una ACI (adaptació curricular individualitzada) o en una MCI (modificació curricular individualitzada). No ens espantem! Només és un recurs útil i pràctic que ens permet atendre millor els alumnes que més ho necessiten però calen dues coses: conèixer bé al nostre alumne i saber quin és l'objectiu a complir. Dos elements fonamentals en la nostra feina. Tots som capaços d'elaborar una ACI o una MCI.

ADAPTACIONS I MODIFICACIONS

- 1- S'estableix el procediment d'autorització el 25 d'agost del 1994. (Infantil i Primària DOGC 1947 de 14/9 /94 i ESO DOGC 2807 de 18/1/94)
- 2- Es parteix del concepte d'escola comprensiva i s'adrecen als alumnes amb necessitats educatives especials.

Entenem que les *adaptacions* són el conjunt de decisions, precisions i canvis que es prenen, fruit d'un procés, en la programació de cicle:

- Restaran a l'arxiu personal de l'alumne i no caldrà fer cap tràmit que sobrepassi el marc del centre educatiu.
- Es faran constar a l'expedient acadèmic i a les actes d'avaluació.
- L'elaboració és responsabilitat del tutor amb la col·laboració de mestres especialistes
- Cada mestre especificarà la seva intervenció concretant els continguts i activitats d'ensenyament-aprenentatge i les característiques de l'avaluació.

Entenem que les *modificacions* són el conjunt de canvis introduïts en el que és prescriptiu i que ha d'autoritzar el departament d'ensenyament:

- Es formularan quan s'hagin exhaurit les possibilitats d'adaptació.
- Poden ser de tipus individual o global de centre.
- La continuïtat o finalització de la modificació es determinarà a partir del procés d'avaluació de l'alumne. Per a la reformulació caldrà tramitar nova sol·licitud.
- La resolució d'autorització es farà constar en l'apartat d'observacions de la pàg 12 del llibre d'escolaritat.
- Els professionals són els tutors, especialistes, membres de l'EAP o d'altres, si s'escau
- Procediment de sol·licitud i autorització:
 - 1) informació als pares o tutors legals.
 - 2) documentació necessària: proposta elaborada per l'equip docent, informe de l'EAP, document amb l'opinió dels pares i/o altres documents
 - 3) Tramesa sol·licitud a la Delegació Territorial d'Ensenyament per part del director del centre.
 - 4) La Direcció General d'Ordenació Educativa comunica i trameta al centre la resolució.
 - 5) Veure models i components d'adaptacions i de modificacions a *Modificacions i adaptacions del currículum. Servei d'Ordenació Curricular. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Juny 1995.*

COM CAPTAR L'ATENCIÓ DE TOTS ELS MEUS ALUMNES?

Jaume Montsalvatge · *Escola Pia Caldes*

Quin professor de secundària no s'ha fer alguna vegada la pregunta: *com puc captar l'atenció de tots els alumnes, tan i tan diferents, en l'espai de l'aula?* La proposta que explico es basa en una pràctica en una aula de 4t d'ESO que és un intent de resposta i de tractament educatiu de la diversitat. Abans, però, hauríem de començar per qüestionar-nos i analitzar quina és la nostra pràctica docent i apostar de forma decidida per unes metodologies actives. És aquí on el *treball cooperatiu* ens proporciona un àmbit d'acció molt ampli i es converteix en una proposta metodològica de les més adients. Descriuré la seqüència d'una classe de socials amb 30 alumnes, treballant el tema «el món entre guerres 1918-1939» amb un únic objectiu conceptual: saber els punts ideològics del feixisme.

SEQÜÈNCIA DE LA SESSIÓ

1r. Repartim els alumnes en sis *grups heterogenis* de 5 persones que, prèviament, hem establert. L'heterogeneïtat és important perquè accentuem la necessitat de cooperació.

2n. Donem un text a cada membre del grup on hi ha explicat algun dels punts més importants del feixisme. Cadascú, després de fer-ne una lectura individual, n'extreu les dues idees que considera essencials. Aquesta tasca, anomenada *contacte individual* amb l'activitat, ajuda a centrar la feina i fer que cadascú es responsabilitzi de la tasca de grup (durada aprox. 10').

3r. Cada membre del grup explicarà als altres, amb les seves paraules, les dues idees que ha seleccionat. Al final, cada grup tindrà unes 10 idees bàsiques sobre el pensament feixista (durada aprox. 20'). És molt important que amb aquesta activitat es produeixi una interdependència positiva dins del grup, fet que esdevé clau perquè el treball de grup no es quedi senzillament en això i arribi a

ser realment cooperatiu. Cal que tinguem clar que no tot treball de grup és cooperatiu i que és del tot imprescindible que tots els components del grup, amb major o menor grau, se sentin necessaris i imprescindibles per realitzar l'activitat d'aula.

4t. Podem deixar uns minuts per resoldre dubtes i demanar, si fes falta, aclariments al professor/a i, fins i tot, es pot donar un temps (uns 10') per rellegir, en veu alta, algun dels textos del grup. En aquest moment se sol produir un *contrast d'opinió* que pot generar debat i controvèrsia en el grup; de fet, és important per a la cooperació que es produeixi tot i que sempre s'ha de *debatre i discutir* amb la intenció de buscar i trobar el *consens*.

5è. Cada grup elaborarà (uns 10') una llista única on explicitarà els 10 punts que ha seleccionat per establir el marc ideològic del feixisme. Així s'arriba a un *producte col·lectiu* que ha facilitat l'aprendre i assolir l'objectiu inicialment plantejat, ha permès prendre consciència de grup i ha concretat el treball fet al llarg de la sessió.

Aquesta proposta, cadascú pot fer-se la seva i adaptar-la, amb molta facilitat, a les pròpies necessitats educatives. És una bona alternativa a la classe magistral i al mateix temps fa de la diversitat un instrument pedagògic. Sense deixar de banda, en cap cas, els objectius més conceptuals, els punts ideològics del feixisme, el treball cooperatiu pretén ajudar l'alumne en el desenvolupament i aprenentatge d'habilitats socials, de les que tan mancats estem en la nostra societat i que tan necessàries són si volem construir un món més humà.

Reggio Emilia i Pamplona

Una experiència educativa real i viable

Pamplona tradueix el model de Reggio a la realitat de les seves escoles municipals infantils. Responsables de la infantil de les nostres escoles vam voler-les visitar. Les escoles «Reggio Emilia» creuen en l'educació com la manera de transformar l'home i la dona fent-los persones més lliures, actives i compromeses.

IMPRESSIONS I VIVÈNCIES

Aquesta és la imatge que guardo de Pamplona. Plou i l'aigua s'escola per les escletxes d'una estructura encara no coberta. L'Iñaki, responsable pedagògic de les escoles, ens explica els espais i la filosofia que hi ha darrere de cada decisió arquitectònica de la nova escola en construcció. Realment genial! (Marià)

Amb la visita a Pamplona hem tingut la possibilitat de veure la manera d'entendre, d'estimar i de fer de l'escola dels 0 als 3 anys. Potser sí que tot està inventat però aquesta visita ens ha possibilitat de reinventar i reafirmar-nos en la nostra feina, consolidant el convenciment que hem de possibilitar que els nens i nenes desenvolupin totes les seves possibilitats. No calen grans canvis; només cal creure en el que fem i fer-ho. (Eulàlia i Carme)

A Pamplona, hem viscut una experiència molt interessant i motivadora tant pel bon clima dins de tot el grup com per l'interès de les escoles visitades. Organització, coordinació, infraestructura, mobiliari, ambientació, relaxació, material. Tot, perquè hi ha intenció i projecte. (Dolors, Assumpta i Isabel)

De la nostra estada a Pamplona el que més ens ha cridat l'atenció ha estat la tranquil·litat que es respirava a tot arreu. La pedagogia de l'escolta i el respecte vers la persona de l'infant ens ha ajudat a reflexionar sobre la nostra tasca diària. Hem après a valorar els petits detalls que els nens ens ofereixen: una mirada, un

somriure o un crit poden dir més que les paraules. (Montse i Mia)

Intercanvi i coordinació són dues paraules clau. Intercanvi perquè ens hem trobat diferents educadors adonant-nos que vivim els mateixos problemes a l'hora d'educar. Coordinació, aquí sí que hi ha la diferència. Darrere l'actuació de tot educador, hi ha d'haver el mateix projecte educatiu. I que aprenem construint és un clar punt d'acord saben suscitar dubtes, fer propostes, també preguntes i trobar diferents solucions... Conclusió: és indispensable compartir que eduquem perquè el dia de demà els nens i nenes siguin creatius, coherents, crítics i això és diferents. (Gemma)

Reggio Emilia és una ciutat al nord d'Itàlia que s'ha fet famosa pel projecte educatiu de les escoles de 0 a 6 anys. Una història que començà acabada la Segona Guerra Mundial, quan un grup de mares i pares construï escoles per als seus fills. Com a tot recurs, les seves mans i els totxos de les cases destruïdes pels bombardeigs. Avancen amb moltes dificultats i avui disposen d'una xarxa de vint-i-una *Scuole dell'Infanzia* i de tretze *Nidi*. Loris Malaguzzi n'és l'inspirador pedagògic i humà. A partir de la dècada dels 70 comença a rebre visites de tot el món i el reconeixement de diverses institucions. Avui és una realitat educativa a molts països. Les escoles municipals de Pamplona en són una.

La serenitat amb què arriben els nens de tres anys a l'escola és el primer que crida l'atenció. Entren amb un somriure, amb tranquil·litat i confiança; ens diuen que aquesta reacció s'aconsegueix quan el vincle afectiu que s'estableix entre els seus pares i els seus educadors és real. Finalment, em va interessar molt el taller on nens i nenes gaudien amb tot un ampli i diversificat ventall de propostes que els permetia deixar anar la seva creativitat i sensibilitat. (Lucía)

Responsables d'Educació Infantil
Escola Pia de Catalunya

Noticiari Breu

GRANOLLERS

III Festa de les Arts

Per tercer any consecutiu l'escola ha organitzat la Festa de les Arts. Es tracta d'una iniciativa adreçada a tota la comunitat educativa (alumnes, exalumnes, familiars i personal docent i no docent), per tal de fomentar la cultura i la participació. Enguany l'acte de lliurament de premis s'ha fet a la Sala de la Fundació La Caixa, el dimarts 29 d'abril.

IGUALADA

Concurs «La Vanguardia a l'Escola»

Felicitem l'escola i el professorat i, sobretot, els alumnes Aitor Centelles, Lena Padilla, Mireia Sala, Àlex Tamayo i Mireia Navarro de 1r cicle d'Eso que han rebut el premi territorial i el nacional pel seu treball *Què passaria si ens poséssim en la pell d'un iraquí adolescent?* que van presentar al concurs «la Vanguardia a l'Escola».

OLOT

Fem matemàtiques

Els alumnes Eric Brosa, Cristina Casas i Joan Sala de 2n d'ESO han estat premiats en el concurs «Fem matemàtiques» i han pogut passar a la segona fase del concurs. Molta sort!

Concurs literari d'Òmnium Cultural

L'Alba Codina de 6è de primària ha rebut el 1r premi en el concurs literari d'Òmnium Cultural en la seva edició d'enguany. Moltes felicitats!

SANT ANTONI

Els Colors de la Mediterrània

L'Oriol Batlle, professor de l'escola, ha estat guardonat pel projecte «Els colors de la Mediterrània». Aquest projecte, desenvolupat en el marc del «Projecte Mediterrani Occidental» del Pla d'Escoles Associades a la UNESCO, s'i-

nicia l'octubre del 2002 i es planteja com un eix transversal i interdisciplinari sota l'objectiu de treballar l'educació ambiental a l'escola. Moltes felicitats!

TERRASSA

Xerrada sobre la guerra a l'Iraq

L'antic alumne de l'Escola Pia de Terrassa i periodista de TV3, Esteve Soler, va visitar l'escola el passat 6 de maig per parlar als alumnes de batxillerat sobre la guerra a l'Iraq, on va estar present com a corresponsal de TV3. Esteve Soler va insistir, en diferents moments, en la importància que té l'educació per la Pau a l'àmbit escolar i va valorar la tasca que en aquest camp es fa a casa nostra.

Premi de narració bíblica

L'alumna de 1r de batxillerat tecnològic de l'escola, Clara Baltà, va ser guardonada amb el tercer premi en la XVIII edició del Concurs de Narració Bíblica que convoca el grup Avant, de la Federació de Cristians de Catalunya. Moltes felicitats!

INSTITUCIÓ

Concurs matemàtic «Cangur»

Un any més, moltes de les nostres escoles han participat al premi Cangur de Matemàtiques convocat per la Societat Catalana de Matemàtiques. Diferents alumnes de les nostres escoles han resultat premiats i finalistes. En Jordi Fageda (4t ESO) d'Olot ha quedat 1r, en Gerard Salvany (1r batxillerat) de Nostra Senyora ha quedat 3r, l'Adrià Colomé (2n batxillerat) de Nostra Senyora ha quedat 7è, en Pau Soler (4t ESO) de Santa Anna, Mataró ha quedat 10è i en Joel Calafi (3r ESO) de Nostra Senyora ha quedat 15è. D'altra banda, en Dani Armengol de Balmes ha resultat guanyador del concurs de cartells-Cangur. Moltes felicitats a tots.

Constitució del nou Consell de les Institucions Escolars

El passat 12 de maig es va reunir i constituir el Vè Consell de les Institucions Escolars. El Consell és un òrgan consultiu definit a l'Estatut del Secretariat que impulsa, en el període entre assemblees ordinàries, el desenvolupament de les finalitats del Secretariat i la realització de les polítiques globals aprovades per l'Assemblea. Entre les tasques principals del Consell hi ha la de promoure les finalitats del Secretariat i de les Polítiques de l'Assemblea; la d'estimular i controlar el funcionament de les activitats per aconseguir els objectius aprovats en l'Assemblea i les estratègies establertes i la d'oferir idees i iniciatives per millorar el funcionament del Secretariat entre d'altres.

La Festa. Identitat, creativitat i llibertat

El passat 28 de maig va tenir lloc, en el marc de l'Escola Pia de Vilanova i la Geltrú i sota el lema *La Festa. Identitat, creativitat i llibertat*, la VIIIena edició del lliurament de Premis per al Foment de la Creativitat que convoca anualment la Fundació «Joan Profitós». El ball de les Comparses de Vilanova fet per nois i noies de l'escola i la passejada del Drac Petit de la Geltrú van ser el marc cultural i festiu que va donar forma a l'acte on els guardonats en les diferents modalitats van poder gaudir d'un moment festiu per celebrar el moment de recollir el seu premi. Moltes felicitats.

XIIè Premi Sant Josep de Calassanç

La fundació Joan Profitós, amb l'objectiu de reconèixer la trajectòria professional de les persones i dels equips educatius vol premiar la capacitat innovadora, la qualitat afegida i/o la millora didàctica en la pràctica a l'aula. Per tant, atorga cada any i a proposta de companys, equips directius i equip de gestió aquest premi a tres educadors. Enguany, ha estat guardonada la Sra. **Rita Culla i Perarnau** de l'Escola Pia de Sant Antoni, la Sra. **Rosa Palou i García** de l'Escola Pia de Mataró i l'Equip del PIRMI de

l'Escola Pia de Terrassa. En tots ells s'ha reconegut la feina realitzada segons el nostre Caràcter Propi, així com la qualitat i millora en la seva activitat professional. Moltes felicitats a tots!

Jornada pedagògica Per una escola inclusiva

El passat 24 de maig, va tenir lloc a l'edifici Mar de l'Escola Pia Mataró, la XVena Jornada Pedagògica que sota el lema «Per una escola inclusiva» va acollir prop de 600 persones, educadors de l'Escola Pia de Catalunya. La conferèn-

cia «*Formar o excloure: una revisió dels objectius de la cultura escolar*» a càrrec del professor José Manuel Esteve, catedràtic de teoria de l'educació de la Universitat de Màlaga, va ser molt aplaudida i molt ben valorada. El Secretari General, Sr. Ramon Francolí va donar la benvinguda a la jornada i el P. Provincial, P. Jaume Pallarolas, va cloure l'acte.

Cartellera Informativa

Recomanem:

La incorporació social i escolar dels alumnes d'origen immigrant del Xavier Padriša, professor del Calassanci publicat a GUIX, núm 293.

El monogràfic Experiències de inclusió: presentació al núm. 121 de Aula de Innovación Educativa

Elboj, C., Puigdemívol, I., Soler, M., Valls, R.

Comunidades de aprendizaje. Transformar la educación. Ed. Graó . Barcelona 2002.

Diversitat, divers, diferent, ...

Diccionari de pedagogia comparada

Anys cinquanta del segle passat (oi que no cal anar més enrera?): «Enciclopedias de tercer grado», a l'estil del catecisme més clàssic. Ruedos de preguntes a veure qui perdia posicions, o era menys bon lloro. Grans càstigs als qui escrivien espontàniament amb l'esquerra (fins aquí arribava el partit únic!). Temaris del batxillerat d'unes poques pàgines, amb revàlida de quart i de sisè. I prova final de Preu. El mestre, que era el centre de l'aula, ensenyava; i burro qui no aprenia. La diversitat; una nosa? I més d'una clatellada. I tot en castellà!

Anys setanta: l'olla ja no suporta la pressió i per les esclatxes entra aire de renovacions. Es comença a valorar la personalització del procés, però encara se cerquen els mateixos objectius –el mític llistó– per a tothom. Tanmateix, les diferents metodologies ajuden a avançar. Es comença a equilibrar el binomi ensenyament-aprenentatge. El gran esforç de reconversió a la llengua pròpia ajuda a repensar continguts i a lligar aprenentatge amb utilitat. L'escola ja s'insinua com l'inici del treball profes-

sional posterior. Parlem de tractament de la diversitat.

Anys noranta, que arriben fins avui: Triomf de les utopies que, en gran part –sobretot en els centres amb projecte i amb equip– s'assoleixen. Arriba el currículum personalitzat i la diversificació d'objectius, alhora que augmenta el nombre de persones dels equips docents i disminueixen els alumnes per aula. Es pretén valorar el progrés que cada alumne/a fa, ara que ens sembla evident que no tothom aprèn de la mateixa manera ni que tot es pot aprendre igual. Ens proposem avaluar els aprenentatges. Som capaços de parlar de «qualitat versus quantitat». I tractem de l'atenció a la diversitat. I de com ens enriqueix i ens complementa.

Desembre de 2005: Fa tres anys de l'aprovació d'una nova llei d'ensenyament. S'han remogut molts termes de la pedagogia a partir d'una idea de qualitat. A casa nostra portem dos anys i mig des de la darrera assemblea i del document sobre l'estil metodològic...

Zum-zum

papers•

és una publicació del
SECRETARIAT DE LES
INSTITUCIONS ESCOLARS
DE L'ESCOLA PIA DE
CATALUNYA
Ronda de Sant Pau, 80 2n
08001 Barcelona
Tel.: 93 441 00 04
Fax: 93 441 02 87
escolapia@escolapia.net
www.escolapia.net

Consell de redacció:

Oriol Blancher, Ricard
Coma, David Magrí,
Eulàlia París,
Xavier Sanchís.

Col·laboradors:

Beatriu Garrido, Manel
Bagunyà, Responsables de
Mediateca

Maquetació:

Serafi · indústria gràfica

Coordinació:

Eulàlia París.
papers@escolapia.net

JUNY 2003

- 4 · Reunió coordinadors infantil (10-13h)
- 14 · Inici de les Estadades Pedagògiques
- 18 · Finalització de les Estadades Pedagògiques
- 20 · Darrer dia lectiu del curs
- 27 · Trobada PIL
- 28 · Reunió de la Junta Federació d'APAS a Caldes
- 30 · Inici Formació multimèdia (9-14h)

JULIOL 2003

- 1 · Formació multimèdia (9-14h)
Formació delegats de prevenció (9,30-13,30h)
- 2 · Formació multimèdia (9-14h)
- 3 · Formació multimèdia (9-14h)
Formació administrativa a la carta
- 4 · Formació multimèdia (9-14h)
- 10 · Formació secretaris d'estudis (9,30-13,30h)

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

(*) Alerta! Canvis respecte al calendari general.

El consell de redacció de Papers, us desitja
unes bones i merescudes vacances